

Asia: VN/14657/2025-STM-56

Lausuntopyyntö luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle laiksi lasten kotihoidon ja yksityisen hoidon tuesta annetun lain muuttamisesta

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Familia toivottaa tervetulleeksi pyrkimykset parantaa maahanmuuttajien kotoutumista ja työllistymistä sekä varmistaa lapsille laadukkaan varhaiskasvatuksen. Esityksessä ehdotetut keinot ovat kuitenkin kokonaisuudessaan sellaiset, ettei niitä voida pitää hyväksyttävänä. Pidämme esitettyjä muutoksia kotihoidontukeen ja yksityisen hoidon tukeen perustuslain vastaisina, sillä ehdotukset rikkovat räikeästi yhdenvertaisuutta. Vaikka päivitettyssä versiossa kansalaisuuden merkitys kotihoidontukeen vaikuttavana asiana on poistettu, olisi laki edelleen syrjivä ja rasistinen. Luonnos asettaa Suomen kansalaiset keskenään eriarvoiseen asemaan tilanteissa, joissa Suomeen palaava muuttaja ei täytyä asumisaikavaatimusta. Lisäksi paluumuuttajalla ei ole oikeutta kotoutumispalveluihin, joten onkin nurinkurista poistaa paluumuuttajilta oikeus kotihoidontukeen. Tällaiset paluumuuttajat ovat jo muutenkin väliinputoajan asemassa, ja tämä luonnos vain pahentaisi ja korostaisi sitä. Lisäksi lakiesitys on rasistinen, koska kotihoidontuen asumisaika vaatimus koskee lähinnä kolmansista maista muuttavia.

Esitetyt muutokset lisääisivät todennäköisesti lapsiköyhyyttä ja eriarvoisuutta, sillä maahanmuuttajataustaiset lapset ovat jo ennestään sosioekonomisesti heikommassa asemassa, eikä esitys paranna maahamuuttajavanhempien työllistymistä todellisuudessa. Uudessa esityksessä vaikutusarviot niistä vanhemmista, jotka eivät olisi oikeutettuja kotihoidontukeen on muutettu huomattavasti verrattuna alkuperäiseen loka-marraskuussa lausuntokierroksella olleeseen luonnokseen, mille ei ole esitetty minkäänlaista perustetta. Mikäli kotihoidontukea lähdetään uudistamaan, tulisi samaan aikaan varmistaa varhaiskasvatukset resurssien riittävyys, jotta lapsilla ja perheillä olisi mahdollisuus saada laadukasta varhaiskasvatusta tarpeeksi lähellä kotia. Lisäksi olisi ensiarvoisen tärkeää ettei, lakimuutos lisääisi eriarvoisuutta millään tavalla. Peräänkuulutamme myös kulttuurista sensitiivisyyttä pieniä lapsia ja perheitä koskevassa lainsäädännössä. Parhaiten tämä onnistuisi lisäämällä varhaiskasvatuksen, kotoutumis- ja työllisyyspalveluiden vetovoimatekijöitä, nykyisen rankaisevan ja syrjivän esityksen sijaan.

Näkemyksemme mukaan tämä esitys on perustuslain 6§:n 1. ja 2. momentin vastainen. Lisäksi vaikka perustuslakivaliokunta on pitkäaikaisessa kannassaan todennut, ettei perustuslain yhdenvertaisuusvaatimus saa olla este lainsäätäjän kyvyille vastata kulloiseenkin yhteiskunnalliseen kehityssuuntaan. Kuitenkin perustuslain yhdenvertaisuusvaatimuksesta poiketessa on arvioitava kysymystä perusoikeusjärjestelmän näkökulmasta ja onko erilainen kohtelu perusoikeuksien mukaista (PeVL 59/2002 vp). Samaa perusoikeuksien ensisijaisuutta korostaa HE 309/1993 vp, joka käsittelee syrjintäkiellon ja perusoikeuksien suhdetta. Näin ollen esitetty ihmisten eriarvoinen kohtelu tilanteissa, joissa ihmiset eivät täyttäisi asumisaikavaatimusta olisi perustuslain 6§:n 1. ja 2. momentin vastaisia.

Perustuslain vastaisuuden ja kasvavan eriarvoisuuden vuoksi näkemyksemme on, että lainvalmistelu tulisi keskeyttää.

Muilta osin viittaamme 8.10.2025 antaamme lausuntoon.

Helmanen Elina
Familia ry